

STATUS FOR VERNEVERDIGE KULTURMINNER I UTVALGTE KOMMUNER

Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2015-2019
Leveranseoversikt
Undersøkelsergrunnlag 4. omdrev

Dammann, Åse

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
 Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
 Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2015-2019Leveranseoversikt Undersøkelsergrunnlag 4. omdrev	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 95/2019	Publiseringsdato 27.09.2019
	Prosjektnummer 1021469	Oppdragstidspunkt 2015-2019
	Forsidebilde Istandsatt våningshus i Bø i Telemark (08210011001). Foto: ÅD/NIKU 2019	
Forfatter(e) Dammann, Åse	Sider 12	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Bygning	

Prosjektleder Åse Dammann
Prosjektmedarbeider(e) Skriv her
Kvalitetssikrer Annika Haugen

Oppdragsgiver(e) Riksantikvaren v/Lars Rogstad

Sammendrag Denne rapporten inneholder en oversikt over NIKUs leveranser i fjerde omdrev av Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner 2015-2019», samt en redegjørelse for utvalg og antall objekter i undersøkelsesgrunnlaget.

Emneord Leveranseoversikt, SEFRAK, verneverdige kulturminner, miljøovervåking
--

Avdelingsleder

Annika Haugen

Forord

Denne rapporten inneholder en oversikt over NIKUs samlede leveranser i fjerde omdrev av Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner 2015-2019», samt en redegjørelse for utvalg og antall objekter i undersøkelsesgrunnlaget.

Vi takker Riksantikvaren for godt samarbeid gjennom hele prosjektperioden!

NIKU, sept 2019
Åse Dammann

Innholdsfortegnelse

1	Leveranser 2015-2019.....	6
1.1	MOV-status og rådata	6
1.2	Foto.....	6
1.3	Feltrapporter	6
1.4	Innlegging i Askeladden.....	6
1.5	Digitale kart	6
1.6	Kommunevise rapporter	7
1.7	Presentasjoner.....	7
1.8	Delrapport – sjøhus og naust	7
1.9	Infografikk.....	7
1.10	Preliminær sluttrapport.....	7
1.11	Sluttrapport	7
2	Undersøkellesgrunnlag 2015-2019.....	8
2.1	Utvalg.....	8
2.2	Antall objekter.....	10
2.2.1	SEFRAK og verneverdige	10
2.2.2	Verneverdige kulturminner	10
2.2.3	Kommunalt verneverdige	10
3	Kartrettinger	11

1 Leveranser 2015-2019

NIKU legger alle leveransene i oppdraget «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner 2015-2019» på en ekstern harddisk som oppbevares hos Riksantikvaren v/Lars Rogstad. På denne enheten ligger også NIKUs leveranser i oppdraget «Gamle hus da og nå 2010-2014».

1.1 MOV-status og rådata

Grunndata og registreringsdata fra fire omdrev er lagt i én Excel-tabell (MOV-tabellen), med én linje for hvert objekt. SEFRAK-bygninger og verneverdige kulturminner ligger i samme tabell. Dette er praktisk, fordi noen objekter inngår i flere kulturminnegrupper samtidig. MOV-tabellen er systematisert med kolonner for grunndata, registreringsdata og analyse. Forklaring til kolonneoverskriftene ligger i eget Excel-ark bak MOV-tabellen.

1.2 Foto

Vi har levert et utvalg på ca 2-4 foto av hvert objekt. Foto av bygningene i SEFRAK-kontrollen er merket med SEFRAK-ID. Foto av verneverdige kulturminner som *ikke inngår* i SEFRAK-kontrollen er merket med enten bygningsnummer (bygninger), kirkenavn (kirker) eller objektnavn (bautaer, broer osv.). Foto av verneverdige kulturminnene som *inngår* i SEFRAK-kontrollen er merket med SEFRAK-ID. For disse objektene er det laget konverteringslister med SEFRAK-ID og korresponderende bygningsnummer. Konverteringslistene ligger i de kommunevise fotomappene.

1.3 Feltrapper

- Dammann, Åse, 2015: Feltrapport og nøkkeltall 2015. NIKU Oppdragsrapport 132/2015
- Dammann, Åse, 2016: Feltrapport og nøkkeltall 2016. NIKU Oppdragsrapport 120/2016
- Dammann, Åse, 2017: Feltrapport og nøkkeltall 2017. NIKU Oppdragsrapport 57/2017
- Dammann, Åse, 2018: Feltrapport og nøkkeltall 2018. NIKU Oppdragsrapport 101/2018
- Dammann, Åse, 2019: Feltrapport og nøkkeltall 2019. NIKU Oppdragsrapport 29/2019

1.4 Innlegging i Askeladden

Til nå er tilstandsdata for åtte kommuner lagt i Askeladden ved masseimport. Tilstandsdata fra årets feltkontroll i Bø og Samnanger vil bli lagt i Askeladden i løpet av 2019. Deretter vil vi sende lister med oversikt over innlagte objekter til 10 MOV-kommuner. I tillegg til masseimporten vil vi i 2019 gjennomføre enkeltvis innlegging av 2 objekter som er glemt i masseimporten, enkeltvis innlegging av 50 objekter uten bygningsnummer, enkeltvis kartfesting av 29 innlagte objekter, feilretting i Askeladden av 35 innlagte objekter.

- Leden, Siv og Åse Dammann, 2016: Verneverdige kulturminner til Askeladden. Nittedal, Samnanger, Sandnes og Tromsø kommune. NIKU Oppdragsrapport 142/2015
- Dammann, Åse, 2017: Innlegging i Askeladden 2015-2017. NIKU Oppdragsrapport 128/2017
- Dammann, Åse, 2018: Innlegging i Askeladden 2018. NIKU Oppdragsrapport 132/2018
- Dammann, Åse, 2019: Innlegging i Askeladden 2015-2019. NIKU Oppdragsrapport 32/2019 (under arbeid)

1.5 Digitale kart

På bakgrunn av innsamlete registreringsdata har vi laget kommunevise digitale kart, som viser tapte SEFRAK-bygninger og planstatus for de gjenstående SEFRAK-bygningene. Datagrunnlaget for de

digitale kartene er matrikeluttrekk levert av Riksantikvaren, som er koblet mot kontrollregistreringsdata i MOV-tabellen. (Digitale kart for Bø og Samnanger er under arbeid)

1.6 Kommunevise rapporter

- Dammann, Åse, 2016: Kautokeino 2015: NIKU rapport 83
- Dammann, Åse, 2016: Nord-Aurdal 2015: NIKU rapport 84
- Dammann, Åse, 2017: Nittedal 2016: NIKU rapport 87
- Dammann, Åse, 2017: Tromsø 2016: NIKU rapport 88
- Dammann, Åse, 2018: Saltdal 2017: NIKU oppdragsrapport 53/2019
- Dammann, Åse, 2018: Sandnes 2017: NIKU oppdragsrapport 54/2019
- Dammann, Åse, 2019: Flora 2018: NIKU oppdragsrapport 55/2019
- Dammann, Åse, 2019: Melhus 2018: NIKU oppdragsrapport 56/2019
- Dammann, Åse, 2020: Bø i Telemark 2019: NIKU oppdragsrapport 81/2019 (under arbeid)
- Dammann, Åse, 2020: Samnanger 2019: NIKU oppdragsrapport 82/2019 (under arbeid)

1.7 Presentasjoner

- Dammann, Åse, 2016: Gamle hus da og nå. Miljøovervåking av SEFRAK-bygninger 2000-2014. MOV-dagen 2016, Riksantikvaren (04.05.16)
- Dammann, Åse, 2016: Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner 2015-2019. MOV-dagen 2016, Riksantikvaren (04.05.16)
- Dammann, Åse 2016: Kommunalt verneverdige kulturminner til Askeladden. Riksantikvarens samling for KIK-kontakter i fylkeskommunene (21.04.16)
- Dammann, Åse, 2017: Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner 2015-2017. MOV-dagen 2017, Riksantikvaren (14.09.17)

1.8 Delrapport – sjøhus og naust

- Dammann, Åse, 2019: Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner. Sjøhus og naust. Delrapport 2000-2018. NIKU Oppdragsrapport 2/2019

1.9 Infografikk

- Dammann, Åse, 2017: Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner. Infografikk til formidling av resultater. Samarbeid med Bly AS. NIKU Oppdragsrapport 130/2017

1.10 Preliminær sluttrapport

På grunnlag av overvåkingsdata til og med 2017 leverte vi våren 2018 en preliminær sluttrapport, hvor vi redegjorde for datagrunnlag, metode og programteori for sluttrapporteringen. Hvis Riksantikvaren ønsker å justere innhold og metode for sluttrapporteringen, ber vi om innspill innen utgangen av november 2019.

- Dammann, Åse, 2018: Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner. Preliminær sluttrapport 2000-2017. NIKU Oppdragsrapport 38/2018

1.11 Sluttrapport

Utkast til sluttrapport vil bli levert 31.03.20 og ferdig rapport 30.06.20

2 Undersøkellesgrunnlag 2015-2019

Undersøkellesgrunnlaget for SEFRAK-bygninger eldre enn 1900 er videreført fra tidligere omdrev, mens undersøkellesgrunnlaget for verneverdige kulturminner er etablert i fjerde omdrev. For Kautokeino og Nord-Aurdal skal undersøkellesgrunnlaget for verneverdige kulturminner implementeres fra femte omdrev. Antall SEFRAK-bygninger er fast (fratrasket tapte bygninger hvert omdrev), mens antall verneverdige kulturminner vil være fleksibelt. Ved hvert nytt omdrev skal undersøkellesgrunnlaget utvides med objekter som har blitt vernet siden forrige omdrev. Objekter som har mistet vernestatus siden forrige omdrev, skal tas med videre i undersøkelsen.

2.1 Utvalg

Kautokeino

Undersøkellesgrunnlaget i fjerde omdrev besto av 19 SEFRAK-bygninger. Ingen listeførte kirker. Kommunalt verneverdige kulturminner implementeres fra femte omdrev.

Nord-Aurdal

Undersøkellesgrunnlaget i fjerde omdrev besto av 1072 objekter: 1069 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900 og 3 listeførte kirker. Kommunalt verneverdige kulturminner implementeres fra femte omdrev.

Nittedal

Undersøkellesgrunnlaget i fjerde omdrev besto av 286 objekter: 249 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900, 1 listeført kirke og 82 kommunalt verneverdige kulturminner (45 inngår i SEFRAK-kontrollen). De kommunalt verneverdige kulturminnene omfatter 46 objekter regulert til bevaring i hensynssone etter plan- og bygningsloven og 43 objekter som er prioritert i kommunens kulturminneplan¹ (7 objekter er sammenfallende). Antallet bygninger i hensynssone bevaring er basert på en liste tilsendt fra planavdelingen i Nittedal kommune. Ett objekt som ikke fantes i Kartverkets byggdatabase er utelatt.

Tromsø

Undersøkellesgrunnlaget i fjerde omdrev besto av 1012 objekter: 841 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900, 4 listeførte kirker, 12 statlig listeførte bygninger verneklasse 2 og 286 kommunalt verneverdige kulturminner (126 inngår i SEFRAK-kontrollen og 9 er statlig listeført VK2). Alle de kommunalt verneverdige kulturminnene er regulert til bevaring i hensynssone etter plan- og bygningsloven. Antallet er basert på en liste tilsendt fra planavdelingen i Tromsø kommune. Av metodiske hensyn er følgende objekter utelatt: Bygninger uten korresponderende bygnummer i Kartverkets byggdatabase, bygninger som var markert som revet i listen eller som var tapt ved NIKUs bevaring i 2016.

Saltdal

Undersøkellesgrunnlaget i fjerde omdrev besto av 360 objekter: 353 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900, 2 listeførte kirker og 13 kommunalt verneverdige kulturminner (8 inngår i SEFRAK-kontrollen). Alle de kommunalt verneverdige kulturminnene er regulert til bevaring i hensynssone etter plan- og bygningsloven. Antallet er basert på en liste tilsendt fra planavdelingen i Saltdal kommune.

Sandnes

Undersøkellesgrunnlaget i fjerde omdrev besto av 639 objekter: 484 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900, 2 listeførte kirker og 254 kommunalt verneverdige kulturminner (101 inngår i SEFRAK-

¹ Nittedal kommune 2015: Kommunedelplan for kulturminner 2015-2019

kontrollen). Antallet kommunalt verneverdige kulturminner er basert på en liste fra Sandnes kommune over 333 objekter regulert til bevaring i hensynssone etter plan- og bygningsloven. Av metodiske hensyn er 79 av objektene i listen utelatt: 21 objekter uten bygningsnummer, 25 objekter uten korresponderende bygningsnummer i Norge digitalt, 3 objekter med dobbel SEFRAK-ID, 23 bygninger som var tapt ved MOV-kontrollen i 2002, 2007 og 2012 og 7 objekter som var tapt ved NIKUs befaring i 2017.

Flora

Undersøkelsergrunnlaget i fjerde omdrev besto av 636 objekter: 576 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900, 1 listeførte kirke og 108 kommunalt verneverdige kulturminner (49 inngår i SEFRAK-kontrollen). Alle de kommunalt verneverdige objektene inngår i kommunens kulturminneplan.² 12 av disse bygningene er samtidig regulert til bevaring. Gruppen av kommunalt verneverdige kulturminner omfatter 82 bygninger i Florø sentrum,³ og 23 bygninger i sjøhusmiljøene Fanøy (3), Hovdevåg (5), Rognaldsvåg (13) og Tansøy (2), samt Kinn kirke, steinkorset på Svanøy kirkegård og sanitetsbunkeren ved Flora stadion. Av metodiske hensyn er følgende objekter utelatt: Krigsminner uten kartfesting, helleristninger og gravrøyser.

Melhus

Undersøkelsergrunnlaget i fjerde omdrev besto av 1097 objekter: 1073 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900, 4 listeførte kirker og 93 kommunalt verneverdige kulturminner (69 inngår i SEFRAK-kontrollen). Alle de kommunalt verneverdige kulturminnene er prioritert i kommunens kulturminneplan⁴ (70 bygninger, 14 bautaer og minnesteiner, 2 kraftstasjoner, 2 bruer og én nybygd stavkirke). Av metodiske hensyn er følgende objekter utelatt: Gravfelt, hustufter, spor etter kull- og tjærebrenning, veistrekninger, myrområder og enkelte svært avsidesliggende objekter.

Bø i Telemark

Undersøkelsergrunnlaget i fjerde omdrev besto av 666 objekter: 642 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900, 1 listeført kirke og 30 kommunalt verneverdige kulturminner (7 inngår i SEFRAK-kontrollen). Alle de kommunalt verneverdige objektene er bygninger regulert til bevaring i hensynssone etter plan- og bygningsloven.⁵

Samnanger

Undersøkelsergrunnlaget i fjerde omdrev besto av 360 objekter: 323 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900, 1 listeført kirke og 72 kommunalt verneverdige kulturminner (35 inngår i SEFRAK-kontrollen). De kommunalt verneverdige kulturminnene omfatter 38 bygninger i Ytre Tysse som er regulert til bevaring i hensynssone etter plan- og bygningsloven⁶ (18 inngår i SEFRAK-kontrollen), pluss 34 objekter prioritert i kommunens kulturminneplan⁷ (17 inngår i SEFRAK-kontrollen). Objektene som er prioritert i kulturminneplanen er bygninger, én kai, én kanonstilling, én park, Samnanger kirke og fire bygningsruiner. Av metodiske hensyn er følgende objekter utelatt: Gamle ferdselsveier, torvtakingsområder og steinbrudd.

² Flora kommune 2017: Handlingsplan for kulturminne. Vedlegg til kommuneplanens arealdel

³ Flora kommune 2012: Kommunedelplan for Florø sentrum (sentrumsplanen)

⁴ Melhus kommune 2018: Kulturminneplan Melhus kommune 2018-2022

⁵ Bø kommune, digitalt planregister, lest 16.04.19: http://webhotel3.gisline.no/WebPlan_0821/

⁶ Samnanger kommunes kartinnsyn, lest 03.04.19: www.kommunekart.com

⁷ Samnanger kommune 2013: Kommunedelplan for kulturminne 2012-2020

2.2 Antall objekter

2.2.1 SEFRAK og verneverdige

Samlet undersøkelsesgrunnlag i fjerde omdrev var på totalt **6147** objekter: 5629 SEFRAK-bygninger og 955 verneverdige objekter (437 sammenfallende).

KOMMUNE	ÅR	SEFRAK-BYGNING	VERNEVERDIG	UNDERSØKT TOTALT	GJENSTÅENDE
Kautokeino	2015	19	-	19	18
Nord-Aurdal	2015	1069	3	1072	1039
Nittedal	2016	249	82	286	281
Tromsø	2016	841	294	1012	964
Saltdal	2017	353	15	360	348
Sandnes	2017	484	256	639	618
Flora	2018	576	109	636	594
Melhus	2018	1073	93	1097	1067
Bø	2019	642	31	666	644
Samnanger	2019	323	72	360	343
Totalt	2015-19	5629	955	6147	5911

2.2.2 Verneverdige kulturminner

Undersøkelsesgrunnlaget i fjerde omdrev var på totalt **955** objekter: 938 kommunalt verneverdige, 12 statlig listeførte bygninger verneklasse 2 og 19 listeførte kirker (14 sammenfallende).

KOMMUNE	ÅR	KOMMUNALT VERNEVERDIG	STATLIG LISTEFØRT VK2	LISTEFØRT KIRKE	VERNEVERDIGE TOTALT
Kautokeino	2015	-	-	-	-
Nord-Aurdal	2015	-	-	3	3
Nittedal	2016	82	-	1	82
Tromsø	2016	286	12	4	294
Saltdal	2017	13	-	2	15
Sandnes	2017	254	-	2	256
Flora	2018	108	-	1	109
Melhus	2018	93	-	4	93
Bø	2019	30	-	1	31
Samnanger	2019	72	-	1	72
Totalt	2015-19	938	12	19	955

2.2.3 Kommunalt verneverdige

Undersøkelsesgrunnlaget i fjerde omdrev omfattet totalt **938** objekter: 679 regulert til bevaring og 278 prioritert i kulturminneplan (19 sammenfallende).

KOMMUNE	ÅR	REGULERT TIL BEVARING	PRIORITERT I KULTURMINNEPLAN	KOMMUNALT VERNEVERDIGE TOTALT
Kautokeino	2015	-	-	-
Nord-Aurdal	2015	-	-	-
Nittedal	2016	46	43	82
Tromsø	2016	286	-	286
Saltdal	2017	13	-	13
Sandnes	2017	254	-	254
Flora	2018	12	108	108
Melhus	2018	-	93	93
Bø	2019	30	-	30
Samnanger	2019	38	34	72
Totalt	2015-19	679	278	938

3 Kartrettinger

25 kartrettinger er tegnet inn på papirkart, levert som kommunevise pdf-filer. Vi ber om at Riksantikvaren gjennomfører kartrettingene i kartverket.

NORD-AURDAL	SEFRAK-ID	KARTBLAD
	05420002016	Kart 4-2
	05420002125	Kart 3-3
	05420002126	Kart 3-3
	05420006012	Kart 4-9
	05420006015	Kart 8-11
	05420006016	Kart 8-11
	05420018057	Kart 6-16
NITTEDAL	SEFRAK-ID	KARTBLAD
	02330004030	Kart 0-9
TROMSØ	SEFRAK-ID	KARTBLAD
	19024201002	Kart 9-7
	19024202004	Kart 11-15
SANDNES	SEFRAK-ID	KARTBLAD
	11020014009	Kart 2-4
	11020032018	Kart 2-12
FLORA	SEFRAK-ID	KARTBLAD
	14010204033	Kart 4-3
MELHUS	SEFRAK-ID	KARTBLAD
	16530001034	Kart 12-9
	16530028029	Kart 4-0
SAMNANGER	SEFRAK-ID	KARTBLAD
	12420010041	Kart 2-2
	12420003147	Kart 4-4
	12420005002	Kart 4-6
	12420005004	Kart 4-6
	12420005005	Kart 4-6
	12420005006	Kart 4-6
	12420005010	Kart 4-6
	12420005011	Kart 4-6
	12420005025	Kart 4-6
	12420005013	Kart 5-6

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 95/2019

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt.
14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00